

SLOVENSKA BČELA.

Izdana 1. decembra 1851.

Povabilo na naročbo.

„Slovenske bčele in šolskega prijatelja.“

V sladkej nadi, tudi zanaprej med častitimi rodoljubi blagovolne podpore in pripomoči najti, nastopi „slovenska bčela“ z novim lëtom svoj tretji tečaj.

Vredništvo si bode na vso moč prizadajalo, svoj list čedalje s prijetnim in vgodnim berilom okinčati in olepsati. Posebno skerb bomo: pesmim, povestim, životopisom, narodopisu, zgodovini, književnemu pregledu in zmesu obrnili. Da pa leposlovnim in drugim znanstvenim sestavkom več prostora prihranimo, zraven pa tudi željam mnogih rodoljubov vstrežemo, bomo „bčelo“ vsak teden izdajali in vse šolske sestavke iz taiste izločili. Ker je vendar šola podlaga vse ljudske sreče in omike, toraj naj imenitnejša reč, ki vso našo skerb zasluži, bomo taiste v posebnem listu: „Šolski prijatelj“ imenovanem natiskovali dali.

„Šolski prijatelj“, bode tudi štiri krat v mescu kot priloga k bčeli na malej osmerki izhajal, in vse kar šolstvo ali rejo otrok zadene p: navkoslovne sestavke, šolske novice, šolske ukaze, povestice, pesmi, basni in sploh vse ali učiteljem ali otroškej mladini primerne stvari donášal. „Šolskega prijatelja“ bo vredoval: g. A. Einspieler.

Po tem takem bo „slovenska bčela“ v novem letu vsaki četvertak na pol poli velike osmerke na svitlo izhajala. Vselej jej bode tudi na pol poli „šolski prijatelj“ pridjan.

„Slovenska bčela“ s „šolskim prijateljem“ vred velja kakor dosedaj v g. Kleinmajerjevej bukvarnici prejemana.

za celo leto 2 glđ. 24 kr. sr.

za pol leta 1 „ 12 „ „

in po pošti prejemana:

za celo leto 3 glđ. — kr. sr.

za pol leta 1 „ 30 „ „

Kdor hoče, da se mu v Celovcu „bčela“ na dom pošilja, ima navadne naročnini še 25 kr. sr. nošnine priložiti. Četvertletna naročila se bodo le tedaj prejemale, če saj dva gospoda vkupej naročnino pošleta.

Na šolskega prijatelja se ne more posebej naročiti.

Naročivne denarje prosimo nam frankirane o pravem času poslati, ker bomo prihodnjic le toliko iztisov napravili, kolikor se naročnikov oglasi.

Scer ostane pri starem. Na koncu vsacega polletja bo pridjan: glavni list, kazalo zaderžaja in zavitek in na koncu celega leta tudi imenik čistilih naročnikov. — Kakor dozdej ponudimo tudi za prihodnje leto gosp. pisateljem, ki so »bčelo« s svojimi sestavki podpirati volje, eden iztis taiste na dar.

S serčno prošnjo se še enkrat oberremo na vse slovenske rodoljube, nas v vredovanju in izdavanju pričujočih listov iz ljubezni do svojega naroda podpirati, da bi še dolgo k omiki in povzdigi domačega slovstva izhajati zamogla. Toliko več zaupamo na podporo vsih rodoljubov, ko bo »bčele« v novem letu še enkrat toliko izhajalo, brez da bi se bila cena kaj povišala. Vse na čast domovini! *)

Vredn. in založn.

N a g r o b é h.

Strah i groza me obdaja,
V žilah stoče žarna kri,
Serce se nemirno taja,
Iz samote si želi.

Jezni tulijo vetrovi,
Groma bije vdar na vdar,
Trepetajo rek valovi,
Trese hrast se sto let star.

Svet že misli, da pogina
Dan grozi vni bliža se,
Groma votli glas pečina
U tamotni hram požre.

Mirno le je beka stala,
Je ne straši divji piš,
Glavo svojo pripogvala
Je na nizek črni križ.

Smertni andjel perutnice,
Stegne — treski se vkrote —
Mile sapce mi cvetlice
Nježnih nedric zdaj hlapé,

Skoz oblakov tamno krilo
Se vkraduje lune trák,
Ter posije na gomilo,
Mi ljubezni stare znak.

Dolge verste se grobičev
Razprostrirajo očem,
Ah! domovi tu merličev!?
Kaj bi storil sam ne vem —

V nebo se oko oberne
Zapustivši duh zemljô,
Skoz oblake pekločerne
Pošljem prošnjico glasno:

Ko trobenta bo zapela
Čez gore, čez daljni plan,
K' se bo mavrica razpela
Čez obnebja sinji dlan,

Ko poklical boš spijoče —
Dušo truplu opet dal,
Ah! na desni tvoji, oče!
Da bi takrat tud' jaz stal

Mladoljub.

*) Opomba. Kdor kakega lista letasnje bčele prejel ni, naj se pri novem naročilu ali v odpertem pismu za-nj oglasi. Kdor si hoče dosedajne tri svezke bčele, ktere še nekaj iztisov imamo, kupiti, jih more vse vkup poštnine proste za 2 gld. 30 kr. sr. po pošti poslane dobiti. Vsak posamezen svezek velja 1 gld. sr.

P o b r a t i m i.

„Šta je ljubav? Vetrčić mileni,
Što se brati s premlaćtjem,
Čelivajuć igra s cvětjem —

Šta je ljubav? Crni djavo,
Što nas truje kupom lasti,
Telo čini u prah pasti.“

Stanko.

U slovanskem narodu, posebno pri Bosnjacih, se najde običajev, ki sežejo daleko u preteklo starodavnost, kterih tudi keršansko duhovništvo zatreti ni moglo, temoč jih samo pod nekoliko bolj prijazno obliko spravilo i posvětilo. Med te običaje spada sveza pobratimska — tajno društvo, ktero dva al trije mladenči sklenejo, i do groba zvěsto držijo. Pop praznično oblečen sprejme njihove obljube prijatelji, jeden drugoga naj podpira, ako je sila tudi život za brata žrtvovali pripraven naj bode. Za tim se pročita prisega, ki zadržava medsebojne dolžnosti. Ko jo mladenči do konca dogovorē, jih pop svečano proglasi pobratime, i blagoslovi društvo. Ta sveza se jim tako sveta zdi, da težko smerti odide, kdor svoje dolžnosti pozabi, in s kakim činom protizakonitim obljubo oskruni. Na priměr naj služi slēdeća prigodba, ki se je pred nekimi lētmi pripetila. —

Trije mladi tihotapci, (švircari) Vazil Obrić, Bojko Jugović, in Ivo Milanović so se bili l 1829 pobratili. Bili so iskreni prijatelji, zvěsti bratje u duhu i mislih. Ni zapustil jeden drugoga, ne u nevarnosti, ne u sreći. Večkrat so jo potegnili na Austriansko državu, tam kupčevat i nasproti prodavat bosniških proizvodov; včasī se je tudi prstov kaj pri-jelo. Kadar so prišli turški uradniki s vojaci štibro pobirat, so kmalo posla najšli. To se vē, da je marsktera krivica spodletela, ki zatrtoga kmeta do živega dēre. Tako se je prigodilo, da so se ti 3 pobratimi včasī s Turki zgrabili, ter jim brade nekoliko nategnuli. O zimskem času, al kadar so meje pregošto s stražami nastavljene bile, so se damo pomeknuli i mirno prebivali u revnej kolibici, ki je v temotnej špilji med drevjem skrita stala. — Lēta 1836 pridejo vsi trije iz svojega zakotja u Srebenik, kjer se je ravno nēka obletnica obhajala, pri kterej se je bilo mnogo stanovnikov z bližnih krajev sbralo. Vse je bilo prav dobre volje. Tamburica je igrala narodne napēve, bas je bućal soglasno u plēs. Mladenči i dēvojke gibćni kot brzne srne, se vrtijo u krogu plesaje krasno kolo, drugi so vodili bojne plēse. Tam spet speva slēpec uz javorove gosli tužnoglasne junačke pēsni; okolj njega so sbrani starćki in puhajo zamišljeni duhan v pretekle lepše dobe. Vse se raduje po svojem ukusu, samo trojica bratov od daleć stoji, neogibljivo vpiraje pogled u jedno dēvojko, ki je ravno krvave bilke s gadnim Turćinom spēvljala. Kot lēpoglasni zvonov šum, ko ga nježni vētrčić po zraku zaziblje, tako milo i sladko je tekla pēsēn iz čistoga grla. I spomenuvši svojih predēdov slavnih dēl i junaške serćnosti se porumeni bēlo lice, iz oči švigne plam iste hrabrosti i domoljubja, ktero vkljub krvotoćnemu prognanstvu i mućenju turskih vdertnikov neugasljivo gori i gorelo bo u serćih, dokler ne zgine ime Slavjanov. — Mrina, tako je ime omenjenej dēvojki, je

bila hči siromašnoga štacunarja, tedaj v naj lepšem cvetju devičanske starosti. Krasna hčerka se umili vsim trem mladenčem, vsaki občuti serčno nagnutje k lepoj pevki, jeden šepeta drugomu svojo tajnost na ušesa. Al gorje i tuge, kaj početi? Bratska sveza nedopušča nobenemu, prilastiti si blaga, ktero drugi za se primerno misli. Zato se med seboj porazumijo, da nočejo ni jeden drugemu sopern biti, naj tedaj razsodi srčeka; komu se nakloni, naj snubi za njo pri očetu. — Pobratimi se podajo u log, ter splezajo na pečino, ki visoko v megle gole verhe tišči. Vsaki vstrelj divjo goso, ji priveže trak od boje, ki si jo je poprej zvolil, na noge, potem se skrijejo v germovje. Ni dolgo trpelo, zagledajo orla, ki se veličastno krog pečine suče, i spustivši se na tla zgrabi jedno gosko, se vzdigne š njoj visoko pod nebo, ter zgine v sivih meglah spred oči. Srčeka zadene Ivo Milanovića, i volno se mu podasta Obrić i Jugović. Pred ko je orel po drugej goski skomino dobil, že pripelja Milanović Mrino kot mileno ženka damo. K ženitnini je bilo kmalo vse pripravljeno, jedi in pitja dosta, svatov i prijateljev na kupe. Prav serčno se veselita Obrić i Jugović s srčnim pobratimom, posebno židane volje je bil Jugović, i zdelo se je, ko da bi bil s Milanovićevoj goskoj tudi svojo ljubezen do Mrine u veter poslal. Po gostovanju se vrnejo vsi 3 prijatelji u prejšno zakotje nazaj, Obrić s Jugovićem se vseli u jednoj kolobici, ki je blizo Milanovićeve stala. — Al krasne Mrine kip ni bil še čisto zbrisan iz Jugovićeve srca, timveč bližina njena je bila še le olje na ogenj. — Kmalo se zbudé poprejšne strasti, i ljubav predere silnoj močjo v mlado serce. Mrina pozabi zakonske dolžnosti, se splete s Jugovićem, i v tajnem porazumljenju živi š njim nekoliko mesecev, brez da bi bil kdo slutil o tem. Al naenkrat zgine Jugović; lahko da ga je groza napadala, ako bi se njegova zaplétka zazvedela, al ga je pa vést spodjedati začela, al naj že bo kaj če, on zapusti Mrino i prijatelja in se pridruži jednej tropi svojih rojakov, ki so se pripravljali, na Austriansko vdariti. Ali tudi u bojnem šumu, u nevarnosti i krvavem poslu ne more pozabiti Mrine, i berž ko se je čela raztrosila, se je umaknil, ter poiskal stanek Mrine, če je le poprej zvohal, da ni supruga (moža) i Obrića blizo. „Ljubav je slépa“ veli prigovor, i ravno ti nedostatek je oni poređen škratelj, ki tolikokrat veselje moti, in krivim lase zméša. Tako se pripeti tudi našemu klatežu. Pozabi namreč u Mrininoj sobici enkrat svoj handžar. — Ne dolgo potem prideta Milanović i Obrić damo. Komaj stopi Obrić med vrata, zapazi Jugovićevo nož na tleh, i preden ko suprug kaj zagleda, ga skrije u pojasu. Po kratkem razgovoru ide suprug vun i Obrić ostane s Mrinoj u sobi. „Evo ti orožja handžar mojega pobratima“ reče Mrini. Kako to? Jeli ni Bojko že pred nekoliko dni odisel? Kako dojde nož u tvojo sobo?“ — Mrina se tréše kot šiba na vodi, i trepečim glasom se počne spričavati, da ne ve, kako se je to pripetilo, ga prosi, i zaroti pri vsem, kar mu je drago i sveto, naj ne obudi suma u njenem suprug. Obrić obljubi to, bil je tudi mož beseda. Suprug ni besédice zvedel od vsega, kaj se je zgodilo. Obrić se poslovi i gré k pastirjem, ki so okolj Milanovićeve kolibice radi ovce pasli. Od njih zazvé, da so večkrat že Jugovića tukaj po gorah hoditi videli, da se je tudi včas i kolibice zmuznil ter po skritih stezah amo tamo odbégal. — Obrić zgine i — 30. junia najdejo u ranoj zori Jugovićevo truplo pred kolibicoj; bilo je na več stranih s nožem prebodeno. — Še tistega dne pride Obrić svojevólno pred mestnega poglavarja u Srebenik, ki je bil iz neke

plemenite stare bosniške rodbine. Obtoži se sam, da je Jugovića umoril, prosi pa za edno, naj ga sodi starešinstvo, posebno pa tirja, da se Milanović, ki ga tedaj doma ni bilo, kateri tedaj od umora ničesar še vedel ni, k obravnavi ne pokliče. Poglavar, akoravno turske vere, ni pripustil, da bi bil Kadi to stvar preiskoval i razsodbo sklepal, temoč povabi po starodavnej navadi savet starešinstva na sodbo. Ti savet, tolko ko pri nas novo upeljane porote, je složen iz 13 sodcev, ki se iz naj modriih i imenitnih gradjanov izvolijo. — Prvo nedeljo mesca julia se sbere vsih 13 možev u cerkvi i po sv. maši se podajo u sodnico. Tam pove vsaki, koliko je star, in naj starji med njimi, sivi starec pri 96 letih je bil zvoljen za „sočnega starešina.“ Na vzvišanem stolu se vsede, krog njega 12 ostalih sodcev. Tudi pop v slovesno oblěko ogernjen, se vděliži pri posvetovanju. Pred njimi na mizi stoji med dvěma svěčama razpetje. — Zdaj pristopi zatožen, i priklonivši se popu progovori: „Zarotin se pred živim Bogom, da hočem pravo (rěsnico) govoriti.“ „Proklet bil“ odgovori pop, „ako lažeš, zakaj pred onimi govoriš, ktere je poslal Bog, da te sodijo.“ Obrić se vzdigne i oberjen k starešinstvu progovori možkim, mirnim glasom: „Spoštujem jaz vašo starost, spoštujem vaše sive lase, čestiti očetje! Morebiti ste tudi vi pobratimi med seboj, dobro tedaj vi znate, kako svele so dolžnosti te slavne sveze naših prededov. Jaz Vazil Obrić i Bojko Jugović biasva pobratima, iskrena prijatelja, i vendar sim umoril brata Bojko, al zarotim se, da kriv nisim. Najin pobratim Ivo Milanović je bil po njem osramoten, nepošteno izdan. Sveto prisego pobratimsko je Jugović lahkodušno prelomil — zato sim ga umoril. Kaznujte me, al skrivnost to ohranite, prosim vas pri Bogu, ohranite jo u sencih do hladnoga groba. Nemojte jo razkriti Milanoviću, zakaj on ljubi svojo suprugo iz cele duše. Se zna ona zvěsta i pošena svojemu drugu postati, al za njega nima na svetu ne mira, ne srěče več, ako to zazvě. Pravedno sodite, prosim vas, čestiti očetje! spomnite se, kar pravi star prigovor: „Srěća je drevo, koje dvapot ne cvěte“ Zdaj poprime starešina besedo rěkoč: „Povej, kako i zakaj si to storil?“ Obrić na dalje pravi: „U jutro za rano sim videl črnoga gavrana, ki se mi je 3 krat okolj glave zasukal; to znamenje obudi u mojoj glavi misel, da je čas došel, osvetiti mojega pobratima. Podam se toraj na stanek Milanovićev, — Mrino najdem samo doma. Ko zapazi, da se někdo bliža, mi prihiti na proti, ko pa mene spozna, hitro veselje mine i blěd strah jej stopi u lica. Rěsnobno jej ukažem, naj se mahom vrne nazaj u sobo, jaz se pa skrijem za bezgovinoj, ki vtik kolibce spod stěne na kviško molí. Nisim še čisto trave pod nogami poteplal, že zaslišim Bojkov glas, ki je gredě veselice si prepěval. Strašni al meni zaželeni trenutek je došel. Dušo izdajavca izročim Bogu, ne pustim mu tolko časa, da bi bil še za pomilovanje k nebesom molil, ker sim mislil, da molitev zločinca Bogu nedopade — iz toka zderem handžar, i Bojko pade, kao žrtva svojega strastnoga, grěsnoga serca! — Čestita skupšćina! to sim vćinil, sodite pravedno, miloserdno pred Bogom i po vašej věsti.“ — Starešina opoměni: „Nisi li tudi ti ljubil Mrino, ali ni ljubosumnost morebiti te zapeljala, da si ga umoril?“ Pop: „Gorje tebi, ako lažeš.“ Obrić odgovori: „Istina, tudi jaz sim ljubil Mrino, ljubim jo še, al nigdar ni zaslišala iz mojih ust besede o ljubavi, i še enkrat izgovorim pred Bogom i vami, da sim Jugovića le zato umoril, ker je on pozabiv prisego pobratimsko Milanovića

osramotil, in ker sim jaz svête dolžnosti naše savêze zvêstêjši spolnovati htel.“ — Obrič mora zdaj odstopiti, i starešina opomêni sodce, naj premislijo i pretehtajo dobro, kar so slišali. — Smrtna nastane po sodnici tišina, zamišleno sêdi vsaki na svojem mêstu i skleplje razsodbo. Po dolgem molčanju vstane naj mlajši sodec, prikloni se čestito pred razpetjem i progovori k popu obrnjen: „Vazil Obrič ni kriv, storil je, kar dolžnost zvestemu pobratimu velevala.“ Tako stori vsaki izmed sodcev, poljubi razpetje i proglasi Vazila Obriča „ne krivega.“ Vrata se odpró i spet stopi Vazil u sodnico. Strah i groza po obrazu ga preliva, ali iz oči sêva možka serčnost i podanost u razsodbo, od ktere pričakuje smrt ali življenje. — „U imenu čestitoga sodništva — progovori starešina“ — „po natančnem razmotrenju tvojega čina oznanim ti, da te ne krivega sodimo.“ — „U imenu božjem, reče pop, spoznam tudi jaz, da kriv nisi, ker si le storil, kar se pravemu pobratimu pristoji. Obriču začne zdaj serčna žila glasneje biti; serčno se zahvali vpričó celoga sbora i otide solznimi očmi? Pridiš u prosti zrak, se mu zdi, ko da se je iz novíc na béli svet porodil. Nevê, kam bi se podal, kot nevêdno dête omahuje sem ter tje, i tako pritava na visoko goro. — Ves osupnjen tu postojí, ko zasliši iz globine nekaki krik, ki se grozovitno po gori odmeva. Naglo plane navzdolj, zmerom, bolj razločno čuje šumlanje možkih glasov, i vèkanje plašnih otrok. Verne se na stran, prodere čez gosto germovje i stoji zdaj nad strmim prepadom. Orjaške pečine zévajo navpik iz temnoga dna mu naproti, unkray propada vidi — o groza, kak truma seljakov mrtvo ženo na nosilnice véže. Bila je to nesrečna Mrina, žalostna žrtva zakonske nezvestobe. Turobna joj! al stokrat ponovljena prikazen, ktero strasna ljubav u tugokazih tolikokrat — al skorom zastoj — lahkodušnemu svêtu pred oči stavlja! — Obriču se sterne krv po žilah, strašen bije boj volja s vêstjoi. Pogleda v stermi propad — že hoče tudi svoje življenje vkončati, ko zagleda zlate žarke večernoga sonca po gričih prijazno se razlivati. K nebu povzdigne svoje oči, čudovit nèkov čut mu oklene drhteče serce; vzdihne globo iz duše: „Velik si Bože moj, smiluj se mene“ pokrije si s rokama žareča lica i odide.

Jedina tolažba na svetu je bil za njega še Milanovič. Iz ljubezni do njega je pogubil pobratima, al joj — tudi Mrino je pahnil u strahovito smêrt. Prijateljska zvêstost je pa tudi njemu skorom življenje vzela, i vse veselje na svetu iz serca zderla. Mira ne najde ne pod milim soncem, ne u temnej noči, ne u družbi, ne u samotnih kotih. Tako je hodil kot zgubljen sin žalosten, otožen okolj, i po slepej naključbi pride k Milanoviču, ki je drugi dan po strašnej prigodbi damo prišel i od britkosti čez to nesrečo skorom pamet zgubil. Obrič stopi u kolibico, in najde Milanoviča blêdoga kot smert za mizoi sêdeti. „Obrič, pobratime moj“ reče Ivo milotožnim glasom — „zgubil sim naj dražje blago, ki mi ga je revna zemlja podarila, zgubil soprugo, ah mileno ženko, ki sim jo ljubil, kot ljubi majka svojega dojenčeka.“ — Vazil ga prime za roko in mu pove od konca do kraja vse, kaj se je dogodilo. „O brate moj Obrič“ zdihne Ivo „grozovitno me boli rana, ktero mi je vsekala nevsmilena pravica našega pobratimstva. Ah grenka sreča kratkoga veselja! Ali tebe ne dolžim, moj družo, dobro si mi mislil, za me si se žertvoval — al nemila osoda ni dopustila, da se s teboj veselim svoje sreče. Naj bo u božjem imenu, ostani mi zvêst, ko dozdej.“ To izreče, objeme prijatelja ker v objemu laglje oko svoje solze roni. —

Vesele i žalostne dni sta nerazdvojljivo dělila, zvésta si ostala poratima ta do smrti, nam pa primér zapustila, kako daleč ljubav seči ne sme, od druge strani pa, kako Slavjani tam na naj globšem jugu prijateljstvo čemjo, če ravno odkritoserčnost i pravičnost tudi naj dražje blago, naj ljubšo stvar, ako v pogubo pelja, prijatelju z rok zvije. K.

Z v é z d i c a.

Kaj si tak blede zvézdica,
Sej nisi blizo mésica,
Sej ne bo danas lučice.
Ti ne bo vzela lunica
Scer si takó se zblédila,
Kadar je luna svetila?
Kaj sim zbledéla zvézdica
Da si ne bode mésica,
Da si ne bode lunice
Ino nje svitile lučice?
Prišla sim čez goričico
Sim posijala v izbico,

V izbi je spala déklica,
Lepša ko vsaka zvézdica,
Bolj je bla svitla v ličica,
Kakor svitla daničica,
Bolj je bla čista v serčice,
Kakor rojeno détešce,
Vzela je meni lučico,
Vzela bi tudi lunico,
Vzela bi še daničico,
Vzela bi vsako zvezdico,
Vzela bi vse vse zvezdice,
Vzela bi tudi solnčice.

Podoba ljubezni.

Ljubijoča: mladeneč in deklica, ki sta se že davno v sladko ljubezen zavezala, se sprehajata v ljubeznivih nedolžnih pogovorih po zelenem gaju.— Pojiščiva, pravi mladeneč svoji deklici, pojiščiva tukaj podobo najne zveze in ljubezni. Saj je cela natvora polna lepih primer za uno in to. — Vidiš tamkej, pravi ljubič, vidiš, kako se zelen beršljan lepo okoli jelke vije in povija. Kako ravno in čvrsto rase mlada jelka, in kako lepo in prijazno se ji povija in druží zali beršljan! — Oba sta v prvem pomladnem cvetju, — vidi se, kakor da bi se hotla terdno in za vselej skleniti in zjediniti. Ko bi jelke ne bilo, bi se beršljan mogel po tleh razvijati. — Ljubijoča se pogledata, — lepa je ta podoba, pravita, vendar pa pravi ljubezni podobna le ni! —

Tamkej gori je vsajena vinska terta, ki se široko po berstju povija in razprostira. — Zares, tudi je podoba lepe in umne zaveze! — Močnejši rastljina služi slaběji, iz ktere se naj boljši sad in sladkoživna piva naredi. Vendar, ako je terta preobširna in prepolna, lahko drevju škodje, mu cvet in sadje obsenči in zamori. — Lepa je ta podoba! Primeri se lahko človeški družbi, iz ktere z zjedinenimi močmi veliko dobrega pride in izvira, — toda podoba ljubezni, prave ljubezni — vendar tudi še ni. Prava ljubezen se pač ne da lahko kaki reči dobro primeriti, pravita zdaj oba enoglasno; — prava ljubezin je darek dušne moči, ktera se posvetnemu priličiti ne da.

Zdaj obstojita ravno pod dyema lipama, ki ste terdo skupej zrašćene visoko proti nebu molele. — Kak lepo je to drevje, pravita, — korenine obeh so združeno uterjene, in debla in veje so enako visoke, ter se razprostirajo v milo nebo! — Obe ste združeni v sercu in glavi; — obe se branite in ustavite vsakemu viharju s druženo močjo! — Ako bi ji utegnila kdaj kaka sila podreti in izruvat, se ne razkrušite; — nemorete drugače, kot da padete obe. — Je li tukaj podoba najne ljubezni, se prašata ljubijōca milo pogledaje; — in namesto odgovoriti se objameta v čisti ljubezni v senci združenih lip. —

Miloljub.

Kako so stari Slavjani s merliči ravnali.

Kakor drugi malikovavski narodi starodavnih časov, so tudi Slavjani več Bogov molili. Vendar zmislí edinega Boga nikdar niso zgubili; zagadel je tudi njih vera o osodi duše po smerti božjemu razodenju bližej stala, kakor marsikterega drugega naroda. Vsi Slavjani so bli prepričani, da je človeška duša nevmerjōca, in da se po smerti telesa v svetlejšje in veselejšje prebivališče preseli. Narava je jim bila izgled dušne osode. V zimskem spanju zakopana narava je opominjala mrtvo v grobu ležeče truplo. Ali kakor se taista spet zdrami iz zimskega spanja, nove popke in cvetje poganja, ravno tako je jim bilo v zemljo podjano truplo samo žlahtno zerno za svetlejšo in srečnišo večnost. Zato so se merliči pri izhodnih Slavjanih pokopovali, kar je opomnilo, da se zerno za večnost vseje; pri zahodnih pa sožigali, da bi se duša, zemeljskega tovara oslobodjena, ložej v veseliši dom preseliti in višjim duhovom pridružiti zamogla.

Za dans samo o ruskih Slavjanih. — Kader je kak ruski plemenitnik zamerl, so ga v svoj grob položili in s streho pokrili, dokler se merliču mrtveška oblačila pripravila niso. Zraven njega so podjali marsikaj reči: pijače, nekaj sadja in postranico. Njegovo premoženje so na 3 dele razdelili. Pervi del je njegovej družini ostal, za drugega so se mrtvaška oblačila oskerbela, tretjega so pa na tisti den zapili, ko bi se dekle, ki hoče s gospodom zgoriti, v smert podati imela. Kader so vino pili, se ne znajo zderžati, in večkrat se zgodi, da s bokalom v roci poginejo. Po smerti lišnega gospodarja popraša njegova družina deklete in mladenčce, kdo da hoče s gospodom vmreti? Če kdo privoli, ne sme več odreči; pa večkrat le dekleta v to privolijo. Od tiste dobe dve dekleti na nesrečno pazite. Povsod jo spremljate in jej strežete, kamorkoli se podá. Dokler se merliču mrtvaška oblačila pripravljajo, deklica vsak dan vince pije in veselo sprepevlja. Na den, ki je za sožganje merliča odločen, se barkica h kraji na suho potegne in s štirimi mački priteže. Krog barkice stoje velike iz lesa napravljene človeške podobe. Dokler se ladja pripravlja, človek še v grobu leži; ljudi pa k ladji vrejo tihe neznane besede mermraje. V ladji se napravi klop, nad taisto streha in mehka sukna in s zlatom pretkani zglavniki se razprostrejo. Stara baba, smertni angelj imenovana, vse te reči po klopi razde. Ona ima vselej

mertvaška oblačila priskerbeti in tudi deklici nož v persi zabosti. Po vidu je vragu nar podobnejša; pa tudi njeno opravilo je zares vražje. Ko je že vse pripravljeno, se podajo k grobu. Najprej se streha odkrije in potem mertvaško v platno zavito truplo iz groba potegne. Tudi pijače, sadje in postranica, se zdaj iz groba vzamejo.

Merliču oblečejo zdaj hlače, skornje, kurlak in kaftan s zlatimi gumbi; glavo mu s zlatim sobolovim pokrivalom pokrijejo. Tako oblečenega merliča nesejo zdaj na ladjo, ga na klop pod šotorom posadijo in s zglavniki podprejo. Ponudijo mu pijače, sadja in zelišča; tudi kruha, mesa in čebule zraven njega podejo. Na dva konca razsekanega pseta veržejo v ladjo in prinesejo tudi vse njegovo orožje; njegove konje pa tako dolgo jahajo, da na zadnje obnemagajo in s mečmi razklane njemu v ladjo butijo. Ravno to storijo tudi s ednim petelinom in kokošjo. Deklica pa, ki je za smert namenjena, se med tim semtertje sprevaja; potem jo postavijo na nek terkel, ki je verii vrat naj bolj podoben. Možem na dlani stopaje, nekaj govori in spet doli skoči. To stori tudi drugo—in tretjokrat, in se ravno tako kakor pred obnaša. Pervokrat deklica reče: „Glejte! tukaj vidim očeta in mater;“ drugokrat: „Glejte! tukaj vidim svojo žlahto;“ tretjokrat pa pravi: „Glejte! sedaj vidim svojega gospoda v raju sedeti. Oj kako je veselo, kako krasno in svello! Pri njem sedijo njegovi otroci; on vabi tudi mene, prinesite me k njemu!“ Sedaj vzemlje deklico in jo peljejo k ladji. Tukaj jej slečejo narokvice, ktere mora starej babi, smertnemu angelju, podati. Tudi perstane potegne iz rok in jih dekletima podari, ki ste jej stregle in se hčeri smertnega angelja imenujete. Ko deklica v ladjo stopi, jo šest, s ščitom in s palicami obo-rožanih, mož obstopi in jej iz bokala piti ponudi. Poje ga izpije, in ko je že od svojih slovo vzela, jej še drugi bokal ponudijo. Dekle ponujen bokal vzeme in ga, dolgo pesem zapevši, izpije. Stara baba jo priganja, da se podviza in hitro v gospodov šotor stopi. Prestrašena deklica se obotavlja; ali komej glavo v šotor pomoli, jo zgrabi stara baba in jo noret porine. Može zdaj jamejo na svoje ščite biti, da bi stokanja deklice slišati ne bilo, kar bi druge odstraniti vtegnilo, s svojimi gospodi vmreti. Potem jo zagrabitava dva moža za noge, dva za roke, smertni angelj pa jej verže verv krog vrata in jo unema dvema poda, da jo zadavita. Baba jej med tim hitro širok nož med rebra zabode. Merliča naj bližji žlahtnik prižge zdaj dervo in ga ritniško k ladji zanese. Tudi od unih vsaki goreče dervice k ladji prinese in ga na gromado verže. Veter plamen podpiše, in kmalo je vse, šotor in ladja v enem ognju. Na ognjišču se gomila naredi in v sredo se za spomin bukov panj vsadi.

Obláčila, konje, orožje in dekleti so k merliču zategadel djali, ker so si uni svet ravno tako kakor tukajšni mislili, in da jih bo zato on tudi na unem svetu potreboval.

Peter Petrović II. Njeguš.

Na bridko žalost vsih Slavjanov je zamerl 31. oktobra t. l. ob devetih jutraj v svojem stolnem mestu, Cetinje imenovanem, Peter Petrović II.

Njeguš, vladika črnogorski in berdski, po kratkej bolezni, če je ravno že del časa na svojem zdravju bolehal. Menil je to zimo spet na Dunaju preživeti in si tam za svojo bolehnost leka in pomoči iskati. Vendar božja previdnost je drugači sklenula. Njena volja je bila, da bi njega kosti v zemlji svojih očetov, v krilu svojega ljubljene naroda počivale. Ravno dva dneva pred smertjo je zlo nevarno zbolel. Hotel se je še do Kotora prenesti dati in tam lekarske pomoči vživati. Pa to mu ni blo dovoljeno. Še preden je lekar iz Kotora prihitel, je že stal na božjej pravici. Prej da o njegovem življenju kaj povemo, se hočemo še o njegovej česti in domovini malčkej zmeniti.

Vladika pomeni v slavenskej cerkvi toliko, kakor v latinskej škof ali biskup. On je v Černigori naj višji svetski in cerkovni vladar. Al vladika se nikar svobodno ne voli kakor pri nas; temuč ta čest je privezana od konca XVII. stoletja na rodbino Njeguš. Iz te rodbine si vladajoči vladika vselej jednega za svojega naslednika izvoli in skerbi za njegovo izobraženje. Tako je tudi zamerli vladika jednega iz svoje rodbine na Dunaj poslal, da bi tam svoje navke dokončal in se v potrebnih vednostih izobrazil.

Črna gora, ki v Črnogoro in Berdo razpade, je skalnata in visoko ležeča krajina proti iztoku jadranskega ali sinjega morja in obseže okoli 100 □ mil s 127000 serbskimi stanovniki, ki se vsi k pravoslavnej slovanskej cerkvi spoznajo. Ko so Turci po bitvi na Kosovem polju 15. junija 1389 Serbstvo podjarmili in vkončali, so si Črnogorci s svojim neobičajnim junaštvom do današnjega dne ohranili svojo političko neodvislost proti mnogoterim strašnim napadom divjih Muselmanov. Kolikor je v Černigori možev, toliko junakov. Vsaki je oborožen in posebno dober strelec. K temu so Črnogorci silo velike postave in nad mero pogumna deca narave brez vsake dalje omike. Sicer stoji Črnagora pod posebno ohranbo ruskega cara, od kterega tudi vladika letno plačilo dobiva.

Peter Petrovič II. je rojen leta 1811 iz slavne rodbine Njegušev na Černigori. Bil je bratovec vladika Petra Petroviča I. ki je 18. oktobra 1830 zamerl, in tudi od njega v oporoci za naslednika imenovan. Ljudstvo mu je voljno zvestobo zapriseglo, če je ravno šele 18 let imel, in ga 30. oktobra 1830 pod imenom Petra II. za svojega vladika pozdravilo. Perva leta njegovega vladarstva so bila dokaj nemirna. Turški sultan si je na vso moč prizadjal, ga na svojo stran spravili; vendar on se je krepko soperstavlil vsim željam in vabilom neverne porte kakor tudi orožju nje divjih tropov leta 1832. Toliko bolj je zdaj rasel v ljubezni svojega naroda. Na to se je podal v Petrograd, kjer je bil 6. oktobra 1833 za vladika posvečen.

Ko se spet na svoj dom poverne, je začel na vso moč za izobraževanje naroda skrbeti in nove naprave upeljevati. Najimenoitniše njegovo delo je ustrojenje Črnogorskega starešinstva, ktero vladiku pri upravljanju zemlje na strani stoji in iz jednega predsednika (bratrovca) in 12 starešin obstoji, ktere si vladika vsako leto voli in potverduje. V tem starešinstvu se vsreduje znotrajna sprava Črnogore; za zvonajne zadeve je vladiku poseben minister dodan.

V pervej mladosti je imel zamerli vladika serbskega pesnika Milutinoviča za učitelja. Iz tega je posebno izvirala njegova naklonjenost k pesništvu, kteremu je do poslednjega časa zvest ostal. Izšlo je od njega

več pesniških del, ki so pravi kinč serbske-slovanske literature. Zercali se v njih najverneje življenje črnogorskih Serbov. Naj imenitnija so: »Ogledalo serbsko« sbirka serbskih junaških spevov, »Luča Mikrokozma«, potem »Kula Džuričica in Čerdak Aleksića«, daleč »Gorski Vienac«, »Pustinjak cetinjski« »Lieč jarosti Turske«, »Molitva Černogoracah k Bogu« in poslednjič dramatični epos »Lažni car Ščepan mali«. Slovansko rodoljubje in svest junaškega bojnega rodu veje v vsih njegovih pešmih. Založil je v Cetinji tudi malo tiskarnico, kjer je od 1835 nekoliko let zabavnik »Gerlića« izhajal.

V ostalem je bil rajnci vladika tako visoke postave in krepkega in krasnega telesa, da so ga clo na Černigori za naj večega in naj lepšega moža imeli. Bil je visoko izobražen in omikan. Govoril je zvon slovanskih jezikov tudi talianski, francozki in nemški. Zatorej je bil spoštovan od svojega ljudstva, ktero je po malem k evropejskej omiki napeljeval in tudi od vsih drugih, ki so ga poznali. Zmiraj je bil iskren Slavjan. Na čsto je vzdihoval nad zapadnim Slovanstvom in se tresel za njega prihodnost. Zatorej se njegova smert ne obžaluje samo po Černogori, temuč po celej obširnej slavjunskej domovini. Lahka mu zemljica!

Kratko številoslovje.

(Dalje.)

Devetine.

Da devetino rajniša lahko najdemo, ozrmo se na njegovo tretjino, ki je dvajsetica; in napeljujmo otroke spoznovati: da, ako troje t. j. tri reči za jeden rajniš dobimo, in tako jedno po dvajsetici pride, bo jedno tretjino dvajsetice veljalo, če jih devet za en rajniš kupimo: n. p. za tri prače damo 1 fl., pride prač po 20 kr. če pa za devet pračev 1 fl. damo, bo prač 20/3 — ali toliko dvajsetic razštetih med troje veljal: Nekdo kupi 9 skled, in da za nje 7 fl. po čem je jedna? odgov. po 7 dvajsetic, razštetih med tri t. j. 2 dvajsetici, in tretjina jedne dvajsetice, kar znese $46\frac{2}{3}$ kr.

Desetine do stotin.

Ker desetina rajniša je šestica, se pravilo ročno najde: kolikor rajniš deset $\mathcal{H}$ toliko šestic jeden n. p. 10 $\mathcal{H}$ veljajo 7 fl. koliko jeden? odg. 7 šestic, t. j. 42 kr. Potem se rajniši lahko med deset razdelijo in vsaka naloga hitro reši.

Kadar otroci desetine poiskati znajo, moremo skočiti na dvajsetine. Lahko bomo spoznali, da ako dvajsti kosov velja 1 fl. en kos pride po trojači (grošu) n. p. orna vina velja 1, 2, 3, 4, 5 . . . fl. po čem je pinta (vrtelj) odg. po 1, 2, 3, 4, 5 . . . trojač. Iz tega bomo tudi štiridesetine rajniša urno poiskati mogli. Ako dvajsti $\mathcal{H}$ za en rajniš kupimo, in tako $\mathcal{H}$ po trojači (grošu) dobimo; bo $\mathcal{H}$

le poltrojače veljal, če za en rajniš 40 $\mathcal{H}$ dobimo; poltrojače pa je 1 kr. in $1/2$ krja. Ako taj vedro (40 pint) po 8, 9, 10, al koliko si bodi rajnišev plačamo, bode pinta 8, 9, 10 to je ravno toliko krajcarjev in polkrajcarjev veljala, to je 8 kr. in $8/2$ kr. = 12 kr. 9 kr. in $9/2$ kr. = $13\frac{1}{2}$, i. t. d.

Kdor vè najti štiridesetine, bode najšel tudi osemdesetine rajniša $1/40$ fl. je = $1\frac{1}{2}$ kr; $1/80$ bode tedaj $1\frac{1}{2}$ krja, in $1/4$ krja, kar znese $3/4$ kr. ali toliko trojač razštetih med štiri; n. p. 80 $\mathcal{H}$ velja 36 fl po čem pride en $\mathcal{H}$? odgov. po 36 trojač razštetih med štiri; kar da 9 trojač = 27 kr.

Tridesetino, šestdesetino, devetdesetino rajniša bodejo otroci sami lahko našli, če se jim le nekoliko razjasni, in stezda pokaže. Po teh se da mnogo zadač rěšiti n. p. kdor si na mesec 18 fl. zasluži, koliko dobi na den? — odgov. 18 dvojač = 36 kr Nekdo dobi u dveh mescih 27 fl. plače, koliko mu pade na den? odgov. 27 kr. Ko na kvatre (3 mesce) 75 fl. plače vlečem, koliko mi gre na den? odgov. 75 dvojač razštetih med tri $60/3$ da 20, in $15/3$ da 5; 20 in 5 je 25 dvojač, ali 50 kr. — Tudi tako: 60 dvojač da 2 fl. 15 dvojač = 30 kr. 2 fl. med 3 data 40 kr. 30 kr. med tri da 10, 40 in 10 kr. = 50 kr.

Da najdemo petdesetine, podajmo se nazad k petinam. Petina rajniša je dvanajstica, petin dvajsetina rajniša je torej peti del ali petina dvanajstice, t. j. $2\frac{1}{5}$ kr. alj 1 dvojača in 1 dvojača razšteta med pet. Ako za 25 $\mathcal{H}$ plačamo 17 fl. bode 1 $\mathcal{H}$ veljal 17 dvojač = 34 kr. in še $34/5$ kr. t. j. $6\frac{4}{5}$, kar snese $40\frac{4}{5}$. Kadar bodejo učenci petindvajsetine urno najti znali, poskočimo na petdesetine; in našli bodemo, da ako petdeset reči velja 1 fl. bode vsaka veljala $1\frac{1}{5}$ kr. to je: toliko krajcarjev, in še toliko krajcarjev razštetih med pet, kolikor jedna rajnišev velja n. p. 50 $\mathcal{H}$? odgov. po 18 kr. in $18/5$ kr. $18/3$ je $5\frac{3}{5}$ kr. torej ukup 18 in $5\frac{3}{5}$ snese $23\frac{3}{5}$ kr.

Če znamo najti petdesetine, nam ne bo težko tudi stotino rajniša poiskati. — Ako je petdesetina $1\frac{1}{5}$ kr. in jo najdemo, če za jednoto vzamemo toliko krajcarjev, kolikor rajnišev celota velja, tote krajcarje razštejemo med pet, in oba sneska soštejemo; tako bo stotina vsakega števila rajnišev toliko polkrajcarjev, in še toliko polkrajcarjev, razštetih med pet n. p. za 1 *Etz* (100 $\mathcal{H}$) damo 24 fl. po čem je 1 $\mathcal{H}$? odgov. 24 pol. = t. j. 12 kr. in $12/5$ kr. kar ukup da $14\frac{4}{5}$ kr. 1 *Etz* mesa se plača po 16 fl. po čem je 1 $\mathcal{H}$? odgov. 8 in $8/5$ kr. = $9\frac{3}{5}$ kr.

Po drugem pa ravno tako lahkem načinu bodemo pozneje obresti najšli, ki jih od vsakega rajniša dobimo, ako je nam znano, koliko od 100 fl. na leto odpade.

Sedemdesetine otroci ne bodejo lahko našli, popred da s številkami rajtati znajo; se jim more pa povedati, da ena reč bo veljala toliko $6/7$ kr. to je toliko šestic razštetih med sedem, kolikor rajnišev jih velja 70; n. p. za 70 $\mathcal{H}$ masla plačam 35 fl. po čem pride 1 $\mathcal{H}$? odgov. $35/7$ šestic; 35 sedmin snese 5 celih šestic, ki zveržejo 30 kr. ali tudi 35 šestic je 3 fl. 30 kr. od katerih se najde sedmina po zgor naznačenem načinu. Dobro je, da se otroci tudi drobki (Brüche) soštevati vadijo, kar ni težko, kjer je ravno taisti znamenatelj kakor tukje sedmina 3 krat po 8 = $24 \ 3 \times 4/7 = 12, 30/7$ kr.

Jednajstine.

Jednajstina rajniša se dobi, ako se pregleduje, v katerih številih stoji najst 1, 2, 3, 4, 5 krat. Tako se najde, da u 60 stoji 5 krat, in ostane 5. Iz tega se da pravilo: Kolikor rajnišev velja 11 kosov, toliko petic, in še toliko petic razštetih med 11 velja jeden kos. n. p. 11 ℥ velja 9 fl. koliko 1 ℥ ? odgov. 9 petic = 45 kr. in $45/11 = 4\frac{1}{11}$, ukup $49\frac{1}{11}$ kr.

Kakor najstina tako naj se išče tudi trinajstina, sedemnajstina, in v obče razštevata med vse izvirne števila.

Pravilo za trinajstino je: Kolikor rajnišev velja trinajst, toliko reparjev, in dvojnatih reparjev razštetih med 13 velja jedno.

Za sedemnajst: Kolikor rajnišev daš za 17 kosov, toliko trojač, in trojnih trojač razštetih med 17 si dal za jednega; za devetnajst: Kolikor rajnišev dobimo za 19, toliko trojač (grošev) in toliko trojač razštetih med devetnajst pride za jedno. N. p. za 13 pračev plačam 10 fl. bode torej prač veljal 10 reparjev, t. j. 40 kr. in deset dvojnatih t. j. so reparjev razštetih med 13, 20/13 reparjev je 1 rep. in $7/13$ rep. kar znese $6\frac{2}{13}$ kr. torej ukup $46\frac{2}{13}$ kr. 17 ℥ velja 15 fl. po čem pride ℥ ? odgov. 15 gr. t. je 45 kr. in 45 gr. razštetih med 17; — ker 17 v 45 stoji 2 krat — še dobimo 2 gr. = 6 kr. in 11/17 gr — to je 33 17 cm. kar je $1\frac{6}{17}$ kr. torej vse ukup $52\frac{6}{17}$ kr. Take razštevne bodo za mlajše učence skoro pretežke, ako ravno so važne, in dosti pripomagujejo, da se um razvija in okrepi; torej se le takim učiteljem priporočijo, ki so v njih sami za se dovolj urjeni, da se ne zmotijo. — (Konec sledi.)

B r é d k a *).

(Iz Klečau na Kranjskem, zapisal M. Valjavec).

- B**redka zgodaj je vstajala,
K sebi klicala je mater;
Le sem, lesem mati moja,
Vam povedala bom nekaj.
5. Sanje so se mi sanjale,
Da tri solnca so vsajale,
Pervo bilo je rumeno,
Drugo bilo je zeleno,
Tretje bilo je rudeče;
10. Kaj pomenijo tri solnca?

- To pomenijo tri solnca,
Da boš suknje tri imela.
Kdo bo meni kupil suknje?
Kupil bo jih oče tebi.
15. Bredka šla je v line gornje,
Gledala je v polje ravno,
Kaj je vidla v polju ravnim?
Kaj na polju mergoleti?
Lesem, lesem mati moja,
20. Vam bom nekaj pokazala:

*) Za primer iz: Cvetja slovanskega naroda. Glej Književni Oglas.

- Ali so vŕenični klasci.
 Ali biseri so zlati,
 Ali je pa silna vojska?
 Ni so ne vŕenični klasci,
25. Ni so biseri ne zlati,
 Tudi ni to silna vojska,
 Svatje so, po tebe gredo.
 Kdaj ste me pa omožili?
 Ko smo v zibki te takali.
30. Svatje pod bel' grad prijezd'jo,
 Bredka tak je govorila:
 Kaj vam pravim starašina,
 Kteri je pa moj naj ljubši?
 Odgovori starašina:
35. Tisti je pa tvoj naj ljubši,
 Ki sedi na belim konju.
 Mu podala belo roko,
 Vzela je slovó od mater:
 Vidile se več ne bove,
40. V pisnih slisale se bove.
 Zdaj premočno mi zderčijo,
 Da ferči spod nog jim ogenj.
 Kamor daleč priderčijo
 Tje do merzlega studenca.
45. Bredka ravno žejna bila,
 Še je rekla, govorila:
 Kaj ti pravim ti moj ženin,
 Jaz sim ravno močno žejna,
 Stojimo, da se napijem.
50. Bredka s konja se spustila,
 V serce se ji meč je vsadil,
 Še je rekla, govorila:
 Odreži mi kosček krila,
 Da mi rano boš zavezal.
55. Govori takó ji ženin,
 Škoda ga odrezati je.
 Vrézano j' od zlat'ga kosa.
 Še je rekla, govorila:
 Sej ga ni si ti mi kupil,
60. Kupil mi ga je moj oče.
 Ženin rane ji zaveže,
 Spet premočno mi zderčijo,
 Da spod nog ferči jim ogenj.
 Stara mati gre naproti,
65. Tako reče stara mati:
- Kaj ti pravim ti nevesta,
 Kaj si tako v lica bleđa,
 Karkol' leze ino grede,
 Od lepote tvoje vede.
70. Še je rekla, govorila:
 Tudi vi bi lepi ne bili,
 Tudi vi bi bleđi bili,
 K' vam bi tolko kervi steklo,
 Kolikor je steklo meni;
75. Karkol' leze ino grede,
 Od hudobe vaše vede.
 Spet premočno so zderčali,
 Da spod nog je ferčal ogenj,
 Kamor daleč priderčijo,
80. Tje do ženinovga grada,
 Tak ji ženin je govoril:
 Bredka, to so tvoje hiše,
 To je tvoj grad belo zidan,
 V gradu tvoja svitla izba.
85. Še je rekla, govorila:
 Kaj mi bodeš vse to kazal,
 Pelji me na belo postljo,
 Da si malo bom počila,
 Ti postój mi pa pri durih;
90. Tak je rekel in govoril:
 Kdaj pa jaz prišel bom k tebi?
 Še je rekla, govorila:
 Ko bo tretja ura v noči,
 Takrat pridi ti le k meni.
95. Ženin stal je še pri durih,
 Je poslušal mlade Brédke.
 Vzela v roke perstan zlati,
 Ga po izbí potočila,
 Še mu tak je govorila:
100. Pojdi, pojdi persten zlati
 Tje do mojih starih mater,
 Póvej, kak godi se meni,
 Da ne bodo hčer možili,
 Pa ne sveta jih prašali.
105. Ženin komaj je pričakal,
 Da je tretja ura v noči,
 Odpre izbo, grede k postlji,
 Bredka mrtva je ležala,
 Je ležala v kervi črni.
110. Ženin čez njo se naslonil,
 Pri ti priči dušo pustil:
 Ti si umerla zavolj mene,
 Jaz umerjem zavolj tebe.

K n j i ž e v n o s t.

* **K**oledarčik slovenski za prestopno leto 1852. Na svetlo izdal Dr. Janez Bleiweis, kakor smo že unokrat oménili. Razun navadne prátike, obseže v drugem razdelku tudi nekaj lepoznavanskih reči. Kar mu pa posebno vrednost daje, so narodske pesmi slovanskih narodov avstrijskega cesarstva, ktere so poslovenjene in tudi v izvornem jeziku pridjane. To je naj krajši in nar naravniši pot, Slovence s družimi slavenskimi nárečji soznaiti. Knjižica šteje 32 strani. Na koncu je jej pridjana jedna pesmica s napevom vred. Dobi se po vsih slovenskih mestih mehko vezana za 24 kr. in terdo vezana za 32 kr. sr. Zvunajna in znotrajna oprava je pravlična in krasna, kakor vsa dela iz Blaznikove tiskarnice. Živo jo priporočimo vsim Slovencem.

* Slavní g. profesor Mikložić pripravlja za natis svoj spis: primerjajoče zvukoslovje slovanskih jezikov, za kteroga je letos, kakor je bčela omenila, od c. k. akademije navk darilo prejel. To bo prvi del večega spisa, ki bo daleč celo primerjajočo slovnico slovanskega jezika obsegel, kakor je jo v nemškem jeziku Jakob Grimm spisal.

* Dr. D. Medaković v Novem Sadu oznanuje v Južnej Pčeli svojo pověstnico serbskega naroda od naj starših do naj novejših časov. Taista bo v 4 svezkih na 50 — 60 tiskanih polah na svetlo prišla. K vsakej knjigi bo pridjana podobšina kakega narodnega junaka. Naročnina vsake knjige znese 1 zl. (gold.) v bankovcih. Kdor se na celo delo naroči, dobi s četerto knjigo tudi dogodivščino bulgarskega in horvatskega naroda poverh. Penezi se imajo izdatelju v Novi Sad poslati.

Z m e s.

* **I**z zapisnika društva za pověstnico jugoslavensko nam prinesò: Narodne novine 30. listopada med družimi imenitnimi vèstmi tudi tole: Jedan rodoljub iz Rieke postavlja za spisanje diela, koje bi obče koristno i potrebno bilo, 100 carskih dukatah, i izražuje svoje mnienje, da bi poviestnica čoviečanstva s osobitim obzirom na Slavjanstvo a ponajprije na Jugoslavene ilire verlo nužna bila. U ostalom ostavlja konačnu odluku ravniljstvu društva za poviestnicu i starine jugoslavenske, i izjavlja, da će 100 dukatah uložiti u hervatsko-slavonsku štedionicu, kako za odluku ovoga ravniljstva saznade.

Poslie zrelog pretresanja i posavietovanja bi iznadjeno, da ovo ravniljstvo uz mnienje gori rečenoga rodoljuba sa svime pristaje, i da će izraditi potanji program o načinu, kojim treba to dielo napisati, čim bude nagrada za najbolje napisanje poviestnice čoviečanstva u štedionicu uložena i štedionička knjižica blagajniku društva predana.

Med i pelin.

* Obljubili smo, ob svojem času tudi tiste gospode učitelje u „Bčeli“ oznaniti, ki so jih naš častiti šolski svetovavec, gospod Rudmaš na svojem drugem potovanju obljubljenih daril vrédne spoznali. Darila so prejeli: Gosp. Jožef Ranner, podučitelj u mestu št. Lenard u Labudskeji dolini 20 rajn. sr. — Gosp. Janez Terčik, učitelj u Šotarej vesi (Sittersdorf) Doberlnoveske dehantije 15 rajn. sr. — Gosp. Miha Senker, učitelj u Dolnem Dravbregu 10 rajn sr. — Gosp. Matevž Groll, učitelj u Sokovičah (Schiefling) u Labudskeji dolini 5 rajn sr. — Gosp. Miha Pečnik, učitelj u Tinjah (Tainach) 5 rajn. sr

Pri tej priložnosti tudi še pristavimo, da so dosedaj tri učiteljski shodi na Koroškem bili — eden na Slovenskem in dva na Nemškem. Vse te shode so gosp. Rudmaš objiskali in povsod gosp. dehantu 20 rajn. sr. izročili, da bi se učiteljske knjižnice na noge spravile. To se pravi u resnici — ne samo u besédi — šole podpirati in za vse ednako skerbeti — za nemške in slovenske! —

S m ě š n i c a.

* Na jednom oku slepi lakomec dojde do kazališne peneznice i upraša: „Što se plati za poslednje město?“ „Šest krajcarjev,“ se mu odgovori. „Eto vam 3 krajcarje; jer ja imam za jedno oko manj od drugih.“

Književni oglas.

Koj po novem lētu bo izšel prvi svezek slovanskih narodnih pesem po nadpisom: „Cvètje slovanskega naroda.“ Obsegel bo v prvem razdelku slovenske narodne pesme, ki še nikjer natisnjene niso in v drugem naj lepše narodne pesme vsih slovanskih rodov poslovenjene in zraven tudi v izvirnem jeziku. Trem ali štirem pesmam bodo tudi napevi pridjani. Cela knjižica bo obsegla okoli 100 strani. Kdor do novega lėta naročnino pošle, dobi vsaki svezek za 20 kr. sr. Kdor se na 10 svezkov naroči, dobi ednajsti poverh. Imena častitih naročnikov bodo vsakej knjižici pridjane. Serčno poprosim vse častite rodoljube, me v izdavanju po mogočosti podpirati, bodi si s obilnimi naročili ali s slavjanskimi narodnimi pesmami za omenjeno knjižico. Ni dvomiti, da je to prvi pot, predrage Slovence s narodnim pesništvom Slavjanov, od kterega slavni nemški jezikoslovec J. Grimm pravi: „nad njega krasoto bi Evropa ostermela“, s njih jezikom in pravopisom (s latinico in cirilico) soznaniti in si v jeziku čedalje bolj približati.

Na koncu še poprosim častita vredništva, Novic in Ljublj. Časnika temu oglasu (vsaj okrajšanemu) svoje liste odpreti in tudi naročnino prejemati.

Anton Janežič.